

LA GUERRA DELS SEGADORS

- **CAUSES**
- **FETS CRONOLÒGICS**
- **CONSEQÜÈNCIES**

CAUSES DE LA GUERRA DELS SEGADORS

La guerra dels segadors va ser molt més que una revolució. Va ser un esclat a nivell polític, social i fins i tot moral, una lluita aferrissada per la terra i per la llibertat, va durar poc temps, pero va marcar Catalunya. Es la historia de una terra.

Per poder explicar amb més calma les causes de la guerra dels segadors, primer caldrà mirar una mica en el passat, abans de parlar del motí del corpus de sang al 1640, parlarem primer de la situació a Espanya abans de la guerra responsable d'aquest esdeveniment: la guerra dels 30 anys.

El regne d'Espanya abans del 1640

En el 1621, el anterior rei, Felip III, va morir, i el seu fill va ser nomenat nou rei d'Espanya i coronat com Felip IV; aquest nou rei va començar molt jove el seu regnat, tot just tenia 16 anys en arribar al poder, de tota manera, se sap que va ser un rei molt culte, aficionat enormement per la pintura, l'escultura i la música, una bona prova d'això va ser el seu constant mecenatge de artistes de renom com Diego Velazquez, Herrera el Viejo i Alonso Cano.

Pero tot i així, el seu regnat no va començar pas de forma gaire pacífica, per una banda, el comte Gaspar de Guzmán, conegut més endavant com el Comte-Duc d'Olivares, va aprofitar la poca experiència del rei per satisfer les seves pròpies ambicions, que van ser moltes. Entre elles cal destacar les lleis dictades contra els antics protegits del rei anterior amb l'excusa de que eren unes sancions de caire moralitzador, pero que més aviat semblaven meres venjances personals per tal d'assegurar-se la seva nova posició i treure's del davant als possibles rivals, entre aquestes sancions cal esmentar les fortes quantitats que el duc de Lerma va haver de pagar i la decapitació de Rodrigo Calderón. A més, va fer desaparèixer totes les tendències pacifistes de Felip III, per tal de crear un ambient de desig d'expansió militar i poder convencer a Felip IV d'iniciar una guerra a nivell europeu per tal de consolidar la posició d'Espanya com a primera potència.

I qui sap si en el fons va fer bé Olivares en fer tot això, perque la guerra es va començar a acostar al regne de Felip IV, el jove rei va veure com tan bon punt es posava la corona, ja tenia que cenyir l'espasa, perque dos fets ben diferents com importants el van obligar a anar al combat.

Un vell enemic...dues noves guerres

El primer d'aquests fets va ser la guerra contra Holanda. El destí va voler que el nou monarca ocupés el tron el mateix any que la treva de 12 anys firmada amb Holanda al 1609 expirés, de manera que la guerra contra Holanda, iniciada feia temps per l'anterior rei, tornava un altre cop. Certament que encara cap dels dos països s'havia recuperat completament de la guerra anterior, tot i que Espanya havia recuperat una part molt considerable del seu poder militar. Les flotes de tots dos països de fet, ja feia temps que s'enfrontaven en les costes americanes, de manera que ara s'iniciava un nou conflicte bèl·lic per terra.

Pero no es va acabar aquí els problemes de tipus militar, a Alemanya va esclatar la guerra dels 30 anys (1618 – 1648), que va començar inicialment com un enfrontament de caire religiós entre els estats protestants d'Alemanya contra els estats catòlics dirigits per l'Emperador d'Alemanya.

La guerra dels 30 anys, al principi, havia de ser un simple enfrontament interior, però molt més aviat del que s'esperava, es va convertir en un conflicte a nivell europeu, perquè ben aviat moltes potències europees van començar a donar suport als estats enfrontats, per una banda els estats protestants rebien ajuda de Dinamarca i Suecia, i per l'altre, Espanya, que va decidir ajudar al emperador d'Alemanya, no només pel fet de ser un país majoritàriament catòlic, sino també pel fet de que Felip IV, era parent de la casa d'Austria, que governava Alemanya, per tant, era bastant lògica la seva participació en aquesta guerra. Tot i així se sap que aquestes eren en el fons meres excuses per aixecar armes, perquè realment, va ser la intervenció del Comte-Duc d'Olivares la que va iniciar la guerra; quan al 1621 Felip IV va iniciar el seu regnat, Olivares va convence'l de la supremacia d'Espanya a nivell territorial, de manera, que era el seu deure com a rei del país més poderós del món, iniciar una guerra i expandir el seu territori.

I així va començar la guerra. L'exèrcit espanyol, dirigit inicialment pel rei en persona, va anar al combat en territori enemic. Al principi les paraules de Olivares semblaven estar justificades, tan bon punt les tropes espanyoles van entrar en combat es van obtenir un seguit de victòries espectacular. En la guerra contra Holanda però, no va tenir un paper gaire destacat, durant més de tres anys les tropes de Felip IV van lluitar contra les tropes holandeses, i les úniques victòries realment importants van ser la conquesta de Fleurus al 1622 i la ciutat de Breda, que va caure després de un setge relativament curt al 1624, aquesta conquesta quedà immortalitzada per la mà de Velazquez aquell mateix any.

Per altre banda, les conquestes en territori alemany eren diferents, però no per això menys espectaculars; les tropes castellanques van començar, inicialment debilitant els exèrcits protestants, però de mica en mica van anar augmentant la seva conquesta territorial, i finalment, cada cop avançaven més depressa en terreny enemic. De tota manera, cal dir que aquesta va ser només la primera impressió, perquè si era cert que les tropes castellanques obtenien una gran força en territori Alemany a inicis de la guerra, també ho era que anys després van començar a patir una certa derrota en tots els fronts, algunes derrotes importants van ser Hertogenbosch (1629), Maastricht (1632) i Breda (recuperada per tropes holandeses al 1637).

La pobresa d'Espanya i la por de França....una nova guerra

Mentrestant, a Espanya, la situació econòmica era deplorable, la economia interior s'afeblia amb els anys, i fins i tot la moneda espanyola perdía valor a una velocitat sorprenent, fet que feia que augmentessin tant els preus com la tensió interior. Però el rei Felip IV no pensava pas cedir, amb la utilització de taxes, lleis de rigorós control econòmic i altres actes, va poder mantenir la guerra fins i tot amb l'entrada dels suecs, que fins aleshores havien sigut un aliat merament econòmic, i ara es presentaven com un rival molt dur per les tropes espanyoles. Quan van entrar en guerra, Felip IV va enviar al seu germà, el príncep Fernando a Alemanya, on va obtenir una aplastant victòria contra els suecs i els prínceps protestants a la batalla de Nordlingen al 1634, aquesta gran victòria va fer que tota Europa posés els ulls en les conquestes espanyoles, per una banda, havien aconseguit ferir greument la rebel·lió protestant, i per un altre banda, estava aconseguint un gran poder territorial.

Mentrestant, a Espanya, la situació no era perfecta per al Comte-Duc d'Olivares, però sí que era molt favorable, el poder militar Espanyol obtenia cada cop més força davant l'enemic i augmentaven les conquestes, així unit a les bones relacions amb Anglaterra, que més aviat semblaven una aliança, feia que Espanya, tot i la seva empobrida economia, estigués en una posició realment envejable. I potser va ser aquest nou poder el que va fer que França iniciés la guerra contra Espanya.

El Cardenal Richelieu, el favorit de Lluís XIII, rei de França, era un home culte, observador i calculador, amb plena consciència de la importància a nivell europeu del resultat de la guerra dels 30 anys, i feia temps que sospitava les ambicions territorials d'Olivares. Desde l'inici de la guerra dels 30 anys, va convencer al rei francès a ajudar a les tropes protestants amb ajuda econòmica, però aquesta ajuda no va evitar les victòries espanyoles, i el cardenal va veure, i no sense raó, que si Espanya obtenia un poder tan gran, podia ser al final una amenaça, de manera que va convencer al rei francès de declarar la guerra contra Espanya al 1635.

Aquest fet va ser considerat com un perill, de manera que es van iniciar plans de defensa i conquesta. Però hi havia un problema, el país espanyol estava empobrit, les colònies americanes ja no produïen recursos tan abundants i era necessari millorar les finances. Per això Olivares crearia el que seria la causa de la guerra dels segadors, va crear un pla anomenat la *unió d'armes*.

LA GUERRA DELS SEGADORS – FETS CRONOLÒGICS

Els primers conflictes

En l'any 1639 – 1640, Catalunya estava, igual que molts altres estats espanyols, sotmesa en una pobresa bastant elevada. A més, la població catalana estava recuperant-se, no només de la guerra dels 30 anys (tot i que val a dir que Catalunya va resultar poc afectada, demogràficament parlant), sino també per les darreres epidèmies de pesta, la més recent va ser al 1631.

Pel que fa a les relacions de les institucions catalanes amb la corona d'Espanya, havien estat realment pessimes desde abans i tot de la unió d'armes. En els anys anteriors, Felip IV, va anar de visita els estats de la Corona d'Aragó al Gener del 1626, com a visita oficial del nou rei i també per demanar la ajuda econòmica per la guerra. A Saragossa i València va obtenir la ajuda esperada amb relativa facilitat, però poc s'imaginava que les corts catalanes seria ben diferent, tan bon punt es van iniciar les corts catalanes, les peticions de Olivares de mantenir un nombre de soldats determinat (16.000 en aquest cas), va ser refusada, i la següent també, ja que demanava una quantitat molt més alta de la que els catalans es podien permetre

Finalment, el rei va haver de marxar de Catalunya sense haver-se resolt res, va ser un fet que va començar a enterbolir les relacions amb la corona, i que s'agreujaria quan al 1632 es fessin unes noves corts i s'obtingués exactament el mateix resultat.

Al començar la guerra amb França al 1635, Olivares va posar en funcionament la ja esmentada *unió d'armes*. Aquesta famosa unió era un sistema per fer que fossin els estats espanyols els que, per mitjà de diners i soldats, mantinguessin l'exercit; de manera que es va obligar a cada província aportar els diners necessaris per al manteniment d'una quantitat d'homes equivalent a la seva riquesa. Per tant, cada regió va haver de pagar una quantitat molt elevada, i era evident que les regions més riques haurien de pagar més que les altres més pobres.

A continuació hi ha una llista de la quantitat d'homes que tenien que pagar cadascun dels estats espanyols.

Catalunya – 16.000

Aragó – 10.000

València – 6.000

Castella i les Indies – 44.000

Portugal – 16.000

Nàpols – 16.000

Sicília – 6.000

Milà – 8.000

Flandes – 12.000

Com es pot veure, la petició inicial de la unió d'Armes era fer que Catalunya pagués la quantitat de 16.000 homes, i es que per aquella època, la corona espanyola estava mal informada, i tothom creia que Catalunya era molt més rica del que era en realitat, de manera que no van trobar pas que fos una exigència gaire grossa el fet de que tingués que mantenir totes les tropes frontereres a més de pagar la quantitat de 16.000 homes.

Al principi, les dues institucions que governaven Catalunya (es a dir, la generalitat i el consell de cent) van veure com un abús el fet de pagar una quantitat tan elevada, i es van negar rotundament al principi; però Olivares tenia mitjans per fer-los reaccionar...

Per tal d'impulsar als catalans a participar en la guerra encara que no volguessin, Olivares va prendre una decisió molt dràstica, va atacar França pel sud, es a dir, va fer un seguit de ràpides incursions a l'altre banda dels pirineus per tal d'instigar a les tropes franceses a l'atac de la frontera; aquests actes van culminar amb la batalla a les terres del Rosselló, i obligant als catalans a accedir a les peticions del comte-duc volguessin o no.

D'aquesta manera Olivares se'n va sortir amb la seva al principi, va situar a 15.000 soldats professionals espanyols a la frontera pirinenca per tal d'aturar als francesos, i va exigir als catalans de col·laborar amb 6.000 homes més, els quals, en vista de que tenien la guerra a les portes de casa seva, van haver d'accedir. Però no es van acabar aquí els problemes, ja que hi havia un petit assumpte a discutir...l'allotjament i alimentació de les tropes, ningú es posava d'acord sobre qui se'n tenia que encarregar de elles, i van començar greus discussions entre Olivares i els dirigents catalans, els quals consideraven com un abús el haver de mantenir 6.000 homes i a més, encarregar-se de tota la guarnició espanyola, mentre que Olivares ho veia com la cosa més normal del món; aquestes discussions es feren interminables i no van sino d'empitjorar les relacions entre catalans i espanyols.

Poc es podia imaginar Olivares que això acabaria tant malament. Degut a l'estacionament de la guerra, les tropes castellanes van trobar moltes dificultats per obtenir dels governants catalans els aliments i els diners que se-l's havia promés per la dificultat en posar-se d'acord, això sense esmentar els greus abusos comesos per els soldats, que s'havien d'establir en les granjes i cases dels pagesos, i no pas en campaments assignats a la tropa. Això va provocar molts abusos e injustícies, aliments que desapareixien, violacions, etc...va començar a formar-se un gravíssim sentiment de rancúnia envers els castellans., de fet, tan malament van anar les coses, que el virrei català, el duc de Cardona va ser substituït pel comte de Santa Coloma per ordre de Olivares per, segons ell, *la seva ineptitud per dur a terme els projectes militars de la corona*. I això ho deia mentrestant l'exèrcit espanyol s'enfrontava una vegada i un altre a les tropes franceses i a les holandeses, un exemple va ser la derrota de Leucata al 1637, compensada en part per la victòria de Fuentebarría al 1638, i més endavant les tropes de França van pendre Salses, al Rosselló al 1639 mentre aquell mateix any la armada espanyola era vençuda pels vaixells holandesos al canal de la Mancha.

Al 1638, va passar un fet que determinaria bastant les futures decisions catalanes, les noves eleccions de la Generalitat van donar la presidència a Pau Claris, diputat del braç eclesiàstic, mentre que per una altra banda Francesc de Tamarit va sortir pel braç militar, dos homes que ja tenien fama de ser uns dur oponents a les institucions virregnals.

Les primeres revoltes

Poc temps després d'iniciar la guerra contra França, es van iniciar moltes lleis de guerra, entre elles la que quedava prohibit comerciar amb França. Això va ser una decisió que va molestar als catalans, perquè el comerç amb el país veí era una de les principals fonts d'ingressos, i ara que havien de suportar tants gastos, els necessitaven tots.

Van començar les tensions entre la corona i la generalitat, mentre el virrei de Santa Coloma seguia exigint una

ajuda financera més gran i les institucions catalanes es negàven. El punt màxim del conflicte va ser quan al 1640, el virrei va ordenar ocupar els magatzems de Mataró que controlaba la generalitat, amb la raó de que en aquell magatzem hi havia mercaderies de origen francès i que se seguien venent amb el permís de la generalitat tot i la prohibició. Això va provocar el descontent de tots els consellers i Francesc de Tamarit i els consellers Serra i Vergós foren empresonats.

Finalment la situació es va començar a fer insostenible, la població començava a patir la fam, degut a la guerra i a l'augment de tropes per la guerra de França, la economia feia fallida per tota reu i el virrei de Santa Coloma no feia sino exigir constantment més ajut econòmic al consell de cent i a la generalitat, la tensió entre la població va ser ben visible i ja hi havia disturbis entre la gent.

I finalment aparagué la espurna que faria encendre la flama de la revolta, al 1640, el virrei de Santa Coloma hi portà 9.000 soldats professionals a les comarques Catalanes perque planejaven una nova campanya militar per recuperar el Rosselló aquell mateix any. Aquesta notícia va desencadenar un seguit de revoltes, els pagesos, que ja estàven tips de la constant arribada de noves tropes, no estàven disposats a suportar un altre cop els abusos d'encara més soldats, començaren a sorgir grups de pagesos armats i començaren les lluites en contra els soldats del rei, les comarques del Gironès, l'Empordà i el Vallés van ser uns dels escenaris més comuns d'aquesta lluita. 2.000 d'aquests pagesos armats van entrar a Barcelona i van treure a Tamarit i als consellers Serra i Vergós

Cal esmentar que aquesta lluita va canviar molt ràpidament en poc temps, i va acabar convertint-se en una lluita en contra de les classes dominants, amb el pretext de que eren traidors i que no ajudàven a la defensa de la terra. Foren assassinats molts alts dignataris, entre ells el conseller del virrei de Santa Coloma i el conseller en cap Vigatà Antoni Illa.

El corpus de sang

El 7 de Juny de 1640, prop de 500 segadors van anar a Barcelona per llogar-se com feien cada any per a la sega del blat. Pero degut a les últimes revoltes, els soldats de la ciutat van haver de registrar a tots els nou-vinguts per tal d'evitar problemes i conflictes. Però durant aquest registre, un jove va ser mort a l'entrada de la ciutat, i això va provocar el descontent entre el segadors, i sense poder-ho evitar la cosa va anar creixent fins a convertir-se en un atac. La població de Barcelona es va unir practicament a l'acte als segadors i va començar l'atac al palau del virrei, tot i que la llegenda diu que ho feren empunyant les seves falçs, la veritat es que les poques armes que duien eren simples dagues, pedrenyals i pedres en el millor del casos. Amb el crit de guerra de *muiren els traidors* els 500 segadors i la majoria de la població barcelonenca es van llençar sobre els soldats i el palau del virrei, van ser assassinades més de 14 persones, tots ells eren catalans amb càrrec de funcionari, desde soldats a diputats, i finalment, el virrei de Santa Coloma va ser assassinat abans de que pogués escapar de la ciutat. La revolta no es va acabar fins que al dia 9, el consell de cent va poder convencer als revoltats que sortissin de la ciutat.

La lluita contra Espanya...la unió a França

Després d'aquell incident, que marcara per sempre la història de Catalunya, van començar a sorgir revoltes i avalots per tota reu fins que al final la anarquia regnava per tota reu de Catalunya. Un fet molt particular d'aquesta revolta, va ser la creació de *l'exèrcit cristià*, els revoltats de la Selva, el Vallés i el Gironés es van reunir sota el lideratge de un misteriós capità general, que va exigir a la generalitat i al consell de cent que s'unís a la revolta. Al principi, els consellers no van veure malament l'inici de la revolta, tot i que eren conscients del risc que corrien. Per alte banda, se li va exigir a Olivares que fés retitar totes les seves tropes castellanes del territori català, i la seva resposta va ser que es va negar rotundament, perque aixó volia dir deixar tota la defensa pirinenca als catalans, que només contaven amb 12.000 homes, sense tenit en compte la seva fràgil situació d'ordre polític.

La corona d'Espanya, en vista de tot el que estava passant, va decidir nomenar al duc de Cardona com a virrei una altra vegada, el qual va intentar aturar la revolta, pero li va ser del tot impossible, perquè es veia mancat de tot el que li feia falta per aconseguir-ho, de manera que els revoltats van poder actuar lliurement.

Però finalment, Olivares va ordenar envair Catalunya i esclafar la revolta per les armes, davant aquesta situació, el consell de cent i la generalitat van intentar buscar una solució, i finalment, dirigits per Pau Claris, van decidir una solució molt radical, però en aquells moments, la única: unir-se a França. Les negociacions van ser tan ràpides com es va poder, el maig d'aquell mateix any, Francesc de Vilaplana, parent de Claris, va anar a França per negociar la seva unió amb els francesos, i més endavant es feren noves reunions, fins que finalment, al juny, es va començar els inicis de un pacte amb el Mariscal Francés. Finalment, el 29 d'agost, el rei de França va donar plens poders a Du Plessis-Besançon, poders per negociar amb els catalans.

Aquell any, al 24 de Setembre, es va establir que França donaria suport a la lluita donant a Catalunya un ajut de 6.000 soldats de infanteria i 2.000 genets.

Però no va ser un canvi tant directe ni molt menys, abans de confirmar aquesta unió, Claris crearia la seva junta de braços del 1640, era una reunió de tants membres dels braços com es pogués, no només de Barcelona, sino de tot Catalunya, amb l'intent de crear un grup consultatiu per a la generalitat.

Amb aquesta junta de braços, es decidiren les futures planificacions del país: La defensa del país, l'organització militar, possibles tractes de pau amb Espanya, i es a més, es crearen noves juntes, de guerra, finances i justícia. Però mentre els braços decidien noves lleis, les tropes franceses combatien al costat de les catalanes mentre l'exèrcit Espanyol es llençava al atac tenint com a base la ciutat de Tortosa i amb el marquès de los Velez com a general dels exercits espanyols.

Poc temps després, es va haver de decidir sobre la situació de Catalunya envers el regne de França, al principi es va decidir que Catalunya seria una república protegida per la corona Francesa, o si més no, aquest era la proposta inicial oferida per el cardenal Richelieu, i mantenia unes normes molt semblants a las establertes per Espanya amb la república de Gènova, aquest pacte permetia, entre altres coses , que Catalunya pogués mantenir la seva llengua, institucions i pròpies lleis, tant polítiques com comercials, tot i que realment la república catalana no seria reconeguda fins al 16 de Gener del 1641.

Després de totes aquestes decisions, es van anar prenent altres segons avançava la guerra, acceptar el 17 de Setembre la recerca de tota ajuda possible per a la defensa de Catalunya, i al 24 del mateix mes, s'acceptà la ajuda de França (els ja anteriorment esmentats 6.000 soldats i 2.000 genets) després de veure que les tropes espanyoles prenen Tarragona després de que les tropes franceses l'abandonessin ja que no podien plantar cara als espanyols, i ara aquests marxaven amenaçadorament cap a Barcelona. En vista de que la situació era cada cop més conflictiva, i cada cop costava més recursos i esforços al regne de França, i finalment, el 22 de gener, amb l'exèrcit castellà a punt d'arribar a la capital catalana, va proposar a la generalitat un nou pacte, la promesa de una ajuda militar molt més amplia si accedien a la total submissió de Catalunya sota la corona de Lluís XIII; aquí els historiadors discuteixen sobre quina devia ser la reacció dels consellers catalans, per una banda, podia molt ben ser que al principi es prengués com una solució una mica imposada al força, perquè els francesos eren perfectament concients de la delicadíssima situació amb els castellans a molt pocs dies de la ciutat...tot i que per l'altre banda sabien que accedir a això els donava una protecció molt més elevada, i sens dubte, a la llarga, molt més estable. Finalment es creu que els catalans van acceptar més aviat empesos per la necessitat que no pas per altres raons, tot i que no es pot negar que Pau Claris va insistir molt en acceptar la petició dels francesos, i sens dubte va ser un factor determinant en la seva decisió.

França: el nou aliat....el nou opressor

Finalment, un cop acceptada la decisió, Catalunya es va unir al principat Francés, i per tal de reafirmar aquesta decisió, Lluís XIII va ser nomenat Comte de Barcelona, i el lloctinent del rei Francés, Argençon, va viatjar

fins a Barcelona per negociar la unió definitiva i la arribada de reforços militars. A més, cal esmentar que aquell dia, el poble, aprofitant aquesta època de canvis i nous pactes, va demanar (tot i que més aviat es pot dir que ho va exigir a crits i de forma violenta semblant a com va fer la busca anys abans) la nomenació de un sisè conseller menestral, Argençon va acceptar sense posar gaires dificultats.

Ara, amb nous aliats, es preparà la defensa de la ciutat. I finalment, el 26 de Gener del 1641, les tropes franceses i la milícia catalana van derrotar l'exercit Espanyol prop de Montjuic i van poder salvar Barcelona de l'assalt dels castellans. Després de la retirada del Marqués de los Velez, Catalunya va gaudir de una merescuda pau...pau que realment, només devia durar uns quants dies a tot estirar.

Després d'això van començar a passar canvis realment de una alta importància, Pau Claris va morir al 27 de Febrer d'aquell mateix any. I a més, al cap de uns mesos, començava a passar una cosa que molts temien...s'estava repetint la història. Les tropes franceses estacionades a Catalunya van començar a tenir certs conflictes amb la població catalana, i de fet, van haver alguns disturbis: fam, malalties, fins i tot el famós problema de l'allotjament, es a dir, estava passant practicament el mateix que amb les tropes castellanes, aquest cop la diferència era la nacionalitat de les tropes.

Al any següent, al desembre de 1642, va morir el cardenal Richelieu, i al any següent va morir el rei de França, Lluís XIII, i a més, cal destacar una cosa molt important, el duc-comte de Olivares va ser despatxat com a conseller reial pel propi rei Felip IV, pero les raons d'aquesta acció les veurem més endavant.

Amb el temps, Catalunya es va anar desencantant de la seva nova situació, van veure que no tenia gaire sentit, per una banda, unir-se a França no era pas una solució a l'absolutisme i els francesos i els catalans no paraven detenir conflictes tant a nivell social (pagesos i soldats francesos) com a nivell oficial (Virrei i consellers). Per altre banda, corrien rumors de un possible desig de la corona espanyola d'arribar a la pau, cosa que generava alguns moviments revolucionaris encoberts entre la població, i altres no pas tant encoberts; amb el temps, algunes idees acabarien agafant força, i quan una idea es repeteix constantment, acaba sent veritat, i una veritat, si es empena per la fam, l'odi i l'assentiment de molts, acaba convertint-se en pur fanatisme. Anys després, al 1645, va haver un gran complot antifrancès amb la participació de membres de la generalitat i el mateix president. En definitiva, els seguidors del rei d'Espanya augmentaven.

Felip IV va saber aprofitar aquesta situació, i va començar a oferir constants ofertes de pau, no només als catalans, sino a tots els enemics que tenia a nivell europeu, entre aquests pactes, els mes importants van ser el tractat de pau de Münster (1643), revolta de la fronda de França (1648-53), la Pau de Westfàlia al 1648 (on va aconseguir la pau amb Holanda)...pero la situació era tan problemàtica que la pau no es firmaria fins al 1651.

La fi de la guerra de separació

Cada cop es veia més difícil un pacte definitiu de pau, i al final tot va ser un caos, el virrei francès veia quasi impossible mantenir l'ordre mentre la generalitat es negava a arribar a certs acords, un molt destacat va ser la seva constant negativa a permetre que francesos formessin part del consell de cent.

Aprofitant aquest caos general, Felip IV va decidir enviar al seu fill Joan Josep d'Austria, amb l'exèrcit d'Itàlia per conquerir Barcelona, va ser una lluita aferrissa fins poder arribar a les portes de la ciutat, tot i que es va aconseguir amb relativa facilitat, cada cop més catalans es debatien contra els francesos i ajudaven als espanyols, ja fos simplement deixant-los passar per les seves terres fins al punt de lluitar contra els soldats francesos.

Finalment, les tropes de Joan Josep d'Austria arribaven a la ciutat, molta gent es va exiliar, ja fos per por a les epidèmies o per fidelitat al rei Felip IV. Mentrestant les defenses de la ciutat, reduïdes quasi al no-res degut als anys de guerra i de lluites internes. Argençon, va escriure uns mesos abans una carta al nou rei de França,

Lluís XIV, informant de la situació:

Es tan depriment l'espectacle als carrers [...] no en teníem prou amb la guerra, que a més a més, ara tenim com a enemics la pesta i la fam [...] diuen que el nombre de víctimes pot arribar a 30.000

Finalment, els canons van tronar desde les muntanyes mentre l'armada espanyola exterminava les defenses marítimes. Barcelona va patir aquell la seva derrota més gran.

Després de uns dies de lluita interminable, la ciutat va capitul·lar el 11 de Octubre de 1652, i tal i com Felip IV va prometre, va acceptar la pau i va respectar els privilegis i institucions catalanes. Aquell any Felip IV va recuperar el control de Catalunya sota el seu regnat, va ser la fi de la guerra dels segadors, també coneguda com la guerra de separació. Val a dir, però, que no va ser un canvi immediat, perquè, si era cert que molts catalans desitjaven la tornada a Espanya, n'havien també molts que volien seguir al costat de França, durant molts anys van haver constants accions dels miquelets, que eren fanàtics seguidors del rei de França, i van passar molts anys a les terres pirinenques donant als francesos armes, informació i ajut a les tropes de França.

Pero la guerra entre Espanya i França no es va acabar ni molt menys, van trigar encara 5 anys més a posar fi al seguit de sofriments i dolor per tal de fer-se amb les restes del que va ser una terra magnífica.

No seria fins al any 1657 en que Felip IV, ja convertit en un home vell i cansat després de més de 35 anys de guerra interminable, es va reunir amb Lluís XIV, nou rei de França, i es va firmar la pau dels pirineus, on es va confirmar definitivament la pau, aquest pacte, va ser reafirmat amb el matrimoni de Lluís XIV amb la filla de Felip IV: Maria Teresa.

CONSEQÜÈNCIES

Conflictes interiors i exteriors d'Espanya

La guerra dels segadors va ser una guerra molt especial, no només seria la lluita de un poble per la seva llibertat i el seu poder nacionalista, sino que, sense adonar-se'n, va ser l'inici de un seguit de lluites per tot el país Espanyol on els nacionalismes farien que la independència no només fos una paraula en boca de homes catalans.

El gest de la lluita catalana va ser vist per molts espanyols, com un exemple a seguir, i de fet, per causes molt similars, Portugal també es va independitzar al any 1640, i es van conèixer les conspiracions del duc de Medinasidonia i el marquès de Ayamonte a Andalusia per dur a terme una revolució seguint l'exemple català i portugués. Desastres com aquests van ser la ruina política de Olivares, i davant de tants desastres, el rei Felip IV va culpar-lo de tot el que estava passant i el va desterrar al 1643, el duc-comte va haver d'exiliar-se, i va passar els ultims dies de la seva vida a Loeche, i més tard a Toro, on va morir aquell mateix any, segons es creu, malalt i terriblement afeblit a causa de una forta depressió.

Un altre conseqüència important i que, de fet, ningú s'esperava, va ser l'atac de Anglaterra. Després de més de 30 anys de guerra, Espanya estava totalment ensorrada, amb conflictes interns per tota la reu i una població que exigia a crits pau i aliment, i aprofitant aquesta situació, la corona Anglesa, trencant totes les relacions comercials, que anteriorment havien estat realment magnífiques, va aixecar una armada dirigida per Cromwell i va saquejar Jamaica i varies colònies espanyoles.

Catalunya: una terra mutilada

La recuperació catalana, va ser extremadament lenta, la població s'havia afeblit practicament fins al límit; una enquesta feta per la generalitat al any 1657 revela que algunes poblacions, com Sant Celoni, havien perdut més del 80% de la població original, i d'altres havien perdut la meitat, o com a mínim, 2/3 parts de la

població.

Pel que fa al punt de vista polític, tan bon punt es va firmar la pau entre catalans i espanyols, es van començar a fer plans per atacar França, no hem d'oblidar que la guerra encara continuava, per a suplici dels catalans. Un dels primers assumptes que es va tractar va ser l'allotjament i manteniment dels soldats espanyols. Com que Felip IV volia assegurar-se la simpatia dels catalans, va accedir fàcilment a un acord, establint que els catalans únicament havien de proveir a les tropes castellanes donant-los encarsenament (és a dir, donant-los un campament propi) i aliment durant el hivern. Per aconseguir-ho es necessitaven més de 600.000 lliures anuals a raó de vuit rals cada família; el general afegiria 53.000 lliures mes, i el consell de cent portaria 1.000 lliures anuals durant 3 anys. Aquesta decisió va ser molt ben rebuda, ja que permetria al poble no haver de suportar novament la càrrega de mantenir les tropes, i que va portar uns resultats tan desastrosos anteriorment.

CONCLUSIÓ FINALS

La guerra dels segadors va ser molt més que una guerra, va començar com molts altres conflictes, per simple i pur descontent de les classes baixes, això unit al seu fort nacionalisme va portar a la revolta i a la lluita, i va culminar amb la pròpia independència.

La raó exacta va ser que la població es va veure afectada per els abusos dels soldats, i es va veure injustament maltractada i discriminada, va ser una tensió que es va anar multiplicant amb els anys per culpa de la fam, la rancúnia, l'odi, la mort, la malaltia i els abusos d'Espanya.

Pero ja es veu que l'ésser humà es moltes coses, però no és, ni serà mai, l'ésser superior del planeta, les proves van ser la gran quantitat de errors comesos, no per un, sino per tots els protagonistes de la guerra, entre ells cal destacar a Olivares, que va voler aprofitar-se de la seva posició i va manipular el govern de Felip IV, per convertir Espanya en la seva Espanya, i va voler obligar als catalans a obeir-lo , talment com si fóssin esclaus; i un altre home que va patir els seus propis errors, va ser Pau Claris, qui sap si realment era un gran home o no, pero, tot i que va saber dirigir el seu poble, no va saber veure el futur, ni ell ni cap dels seus companys va poder preveure que si s'unien a França no feien sino que sortir de un foc per entrar en un altre, la població acceptaria als francesos per després convertir-los en els seus enemics per exactament les mateixes causes que amb els espanyols, i al final, tornariem a ser un estat Espanyol porque acabrien destijant fugir de França, potser es de fets com aquests que es va crear la famosa dita de: L'home es l'únic animal que ensopega dues vegades amb la mateixa pedra.

Pero una cosa es certa, aquí el nacionalisme català va neixer en el sentit que avui es coneix, si abans només teniem la idea de la patria com la terra, l'idioma, la cultura i les institucions, ara també la tindriem com la guerra pasada, la sang caiguda a la batalla i els morts enterrats per la victòria o per la derrota, d'aquesta guerra naixeria la cançó nacional de Catalunya, es pot dir que aquesta va ser la primera lluita, pero no seria, ni de lluny, la última.

LA GUERRA DELS

SEGADORS

1r. Batx C